

kutatók, akik a válságot rövid tartamúnak jelezték. A német Konjunktúra Kutató Intézet pl. 1930 májusában, jó három és fél évvel ezelőtt tehát, a következőket írja: „A gazdasági tevékenység konjunkturális visszaesése a legközelebbi hónapokban lezárul s a stagnáció periódusába torkol.” Ugyanezen a véleményen volt valamennyi amerikai konjunktúra kutató s Hoover egész, a válság leküzdésére irányuló rendszabályainak rendszere a rövid tartamú válság feltevésére épült.

A nagybankok törekvése, hogy segélyforrásaik megfeszítésével s a hitel kiterjesztésével a hitelválság nyílt kitörését megakadályozzák, hosszabb ideig sikerrel járt. Ugy tünt mintha tényleg sikerült volna a hitelválság kitörésének megakadályozása. Sorok írója is egy ideig tévesen elfogadta, hogy a nagybankoknak ez a törekvése sikerül. A válság belső dialektikája azonban oda vezetett, hogy minél hosszabb ideig tartóztatták fel mesterségesen a hitelválság kitörését, annál élesebb lett ez a kitörés s annál mélyebb az egész tőkés gazdálkodású rendszer megrendülése, mint ahogy ezt a német (1931) s az amerikai (1933) bank-krach és az infláció bizonyítja, amely már szinte minden országban, kivéve a nyugateurópai államok egy csoportját (az u. n. „aranyblokk”) bekövetkezett.

A jelenlegi tőkés gazdálkodás különösen erős monopolisztikus jellege a tőkés gazdálkodás egyetemes válságának alapján nagyon sokban hozzájárult a jelenlegi gazdasági válság meghosszabbításához, kimélyítéséhez és kiélesítéséhez. (V.)

FORDULAT A KÖNYVTERMELESBEN. Európa legnagyobb könyvtermelő állama több mint egy emberöltőn keresztül Németország volt. 1913-ban Németországban pontosan háromszor annyi könyvet nyomtak, mint a két könyvtermelésben hozzá legközelebb álló régi államban, Angliában és Amerikában együttvéve. Egyedül Japán előzte meg Németországot. A háború és az infláció sem változtatott ezen a helyzeten. 1927-ben Németországban még mindig 31.000 különböző könyv és füzet jelent meg, Angliában azonban csak 13.800. Ezóta azonban Németországot túlszárnyalták. Öt év óta Németország könyvtermelése állandóan esik; már csak a második helyen áll. Alább közlünk egy kimutatást, ami pár héttel ezelőtt a német Statisztikai Évkönyvben jelent meg. A számok, jóllehet csak 1931-ig bezárólag készültek, nagyon figyelemre méltók:

Könyvek és rőpiratok (A címek száma)

	1913.	1927.	1931.
Oroszország	?	24.118	38.405
Németország	35.078	31.026	24.074
Japán	44.566	19.967	cca. 20.000
Brit-India	?	17.393	16.000
Anglia	12.379	13.820	14.688
Lengyelország	?	6.888	11.313
Egyesült Államok	12.230	10.153	10.307
Olaszország	9.292	5.687	10.067
Franciaország	?	11.922	9.822

A könyvtermelő államok élén ezek szerint Oroszország áll, Németország a második helyen következik, azután Japán s a negyedik helyen — bizonyára meglepetés az olvasónak — Brit-India. Általában világosan látszik a könyvtermelésben a súlypont keletre tolódása. A három keleti ország: Oroszország, Japán és Brit-India 1931-ben többet termeltek mint a régi kulturállamok (Németország, Amerika, Franciaország, Anglia és Olaszország) együttvéve. (L. M.)